

Eczacılığa ait yasalar, tüzükler yönetmelikler

Ecz. Jale NALBANT
Genel Sek. Yard.

(Geçen sayıdan devam)

Cumhuriyet devrinde mesleğimize ait tek yasa 24.1.1977 tarihinde yürürlüğe giren yasadır. Bu yasanın hazırlanış ve kabul edilışinde o devrin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Sn. Refik Saydam'ın büyük emek ve hizmetleri geçmiştir.

Kanunun 1. maddesi (Eczane sahibi olmak için Türk olmayı ve memleket dahilinde çalışmasına izin verilmiş bir eczanede iki sene süreyle çalışmış olmayı şart) koyuyordu. 5. maddesi ise (eczane açacak eczacılardan mali ve ahlâki) bazı şartlar arıyordu. Bu kanun 26 yıl yürürlükte kalmış ve ancak 24.12.1953 tarihinde yürürlükten kaldırılarak yerini şimdiki 6197 sayılı kanuna terkmiştir.

964 sayılı yasanın en çok tepki ile karşılanan maddeleri 19 ve 20. maddeleriydi.

19. maddeye göre (nüfusu 10.000 den aşağı olan kasabalar ve karyelerde veya şehir ve kasabalarda müstakil veya müfrez olarak bulunan mahallerde beher 10.000 nüfusa kadar bir eczane açılabilir, bir mahallin sıhhi vaziyeti ve halkın hıfsızsihha ve tedavi ihtiyacı nüfusu 10.000 den aşağı mahalde bir ikinci eczane küşadına lüzum gösterirse, mahallin teklifi üzerine sıhhiye vekaleti müsaade edebilir. Nüfus miktarı mahallin nüfus idaresinden alınacak malumata nazaran tayin olunur) deniyordu. Kanun bu maddesiyle eczanelerin açılmasını nüfusa göre sınırlandırıyor. Bu maddenin değiştirilmesi ile ilgili mücadele yıllarca devam etti. O günlere ait, bu maddenin leh ve aleyhinde olan görüşleri ve bu görüşler dolayısıyla ortaya çıkan durumları, tekrar gözden geçirmenin büyük yararı vardır.

964 sayılı yasanın eczane açmayı tahdit eden hükümlerinin kaldırılması için mücadele eden eczane sahibi olmıyan eczacılar, 1950 yılında kurdukları (Türkiye Eczacıları Yardımlaşma Derneği) adlı bir teşekkülde bir araya gelerek harekete geçme imkânına kavuşmuşlardır.

1950 yılının 14. Mayısında yapılan seçimler sonucunda iktidara geçen yeni hükümet bir ilim

heyetine anti demokratik yasaları inceletiyordu.

Dernek bu kanunların arasına, 964 sayılı yasanın da bazı maddeleri dolayısıyla dahil olması gerektiğini savunuyordu ve çıkardıkları bir broşürle yeni bir eczacılık yasasına ihtiyaç olduğunu bildiriyorlardı. Bu mücadele 3 yıl sürdü. Sağlık Bakanlığı 28.3.1952 tarihinde Cemiyete yazdığı cevabı yazıda - (Sanat icrasındaki serbestiye manî olan bu hükümlerin bugünkü demokratik cereyanlar karşısında kaldırılmasında fayda gördüğünü ve mevcut yasalardaki anti demokratik hükümleri tetkik eden ilim heyetinin de böyle bir neticeye vardığını) bildiriyordu. Basının da büyük bir kısmı 964 sayılı kanunun aleyhinde idi. Eczanelerin hiç bir tahdite tabi tutulmadan açılmalarını istiyorlardı. 6.2.1952 tarihli Son Saat gazetesinde eczane tahdidinin neden kalkması gerektiğini bildiren bir yazıyı, başımızı iki elimizin arasına alarak düşünün düşünün okumamız gerektiğine inanıyorum. Yazar makalesinin son satırlarını şöyle bitiriyordu. (Eczane tahdit kanunu kaldırmak rekabete yol açacaktır. Eczaneler çoğalacaktır. İlaç fiyatları bu rekabet dolayısıyla düşecektir ve işte o vakit bazı eczacılar müşteriyi nasıl karşılamak, nasıl uğurlamak lazım geldiğini, reçete parasını alırken edebilecekleri teşekkürler arasında çok iyi hissedeceklerdir) diyordu.

Dernek yöneticileri gayelerine varmak için yaptıkları mücadele esnasında, tahdidin kalkmasını isteyenlerin arasında bulunan bir kısım insanların eczacılardan neler beklediğini ve meslektaşlarımız ile mesleğimizi ne halde görmek istediklerini ve tahdidin kalkmasından sonra, mesleğimizin ne hale geleceğini, her halde pek düşünmemişlerdi.

İyiye tam olarak bulamayan dolayısıyla bulduklarımızla iyiyi yaptığımızı inanan, ama bu yapıları, şu veya bu sebeple yıkmaya karar verdiği-mizde, yerine koyacağımız daha iyiyi hazırlamadan ve mevcudu tam olarak yıkan bir toplumuz.

Tahdit meselesinde de böyle yaptık. Halbuki ikisinin ortasını bulmamız ne kadar güzel ve doğru olacaktı.